

Sygn. akt III AUa 55/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 marca 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Małgorzata Rokicka - Radoniewicz (spr.)
Sędziowie:	SA Teresa Czekaj SA Elżbieta Czaja
Protokolant: st.sekr.sądowy Urszula Goluch-Nikanowicz	

po rozpoznaniu w dniu 7 marca 2013 r. w Lublinie

sprawy I. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w L.

o ustalenie istnienia obowiązku ubezpieczenia społecznego

na skutek apelacji pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L.

od wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie

z dnia 3 grudnia 2012 r. sygn. akt VII U 737/12

I. oddala apelację;

II. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L. na rzecz I. K. kwotę 120 (sto dwadzieścia) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

III AUa 55/13

UZASADNIENIE

Organ rentowy - Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. decyzją z dnia 5 lipca 2011 roku na podstawie art. 83 ust. 1 pkt 2, art. 68 w związku z art. 6 ust. 1 pkt 5, art. 12 ust. 1, art. 13 pkt 4 oraz art. 36a ust. 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2009 r., Nr 205, poz. 1585 ze zm.) stwierdził, że z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej I. K. podlega obowiązkowym ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu w okresach: od 8 maja 1999 r. do 30 września 1999 r., od

1 maja 2000 r. do 30 września 2000 r., od 1 maja 2001 r. do 4 października 2001 r., od 1 maja 2002 r. do 30 września 2002 r., od 1 maja 2003 r. do 30 września 2003 r., od 29 maja 2004 r. do 31 sierpnia 2004 r., od 1 maja 2005 r. do 30 września 2005 r., od 2 maja 2006 r. do 30 września 2006 r., od 1 maja 2007 r. do 29 września 2007 r., od 31 maja 2008 r. do 4 października 2010 r., od 5 lutego 2011 r. do 6 lutego 2011 r. oraz od 27 maja 2011 r. W uzasadnieniu wskazano, że I. K. nie zgłosiła organowi ewidencyjnemu faktu zawieszenia wykonywania działalności w okresach od 1 października 2008 r. do 21 maja 2009 r., od 1 października 2009 r. do 3 grudnia 2009 r., od 8 grudnia 2009 r. do 21 stycznia 2010 r., od 25 stycznia 2010 r. do 30 kwietnia 2010 r., w związku z czym nie mogła skutecznie wyrejestrować się z ubezpieczeń społecznych i zdrowotnego.

Od tej decyzji odwołanie do Sądu Okręgowego w Lublinie wniosła I. K., domagając się zmiany decyzji przez ustalenie, że nie podlegała ubezpieczeniom społecznym w okresach, w których faktycznie nie prowadziła działalności. W piśmie złożonym w dniu 27 marca 2012 roku uściśliła, że nie prowadziła działalności od 1 października 2008 r. do 21 maja 2009 r., od 1 października 2009 r. do 3 grudnia 2009 r., od 8 grudnia 2009 r. do 21 stycznia 2010 r. i od 25 stycznia 2010 r. do 30 kwietnia 2010 r.

Sąd Okręgowy w Lublinie wyrokiem z dnia 3 grudnia 2012 roku zmienił zaskarżoną decyzję i ustalił, że I. K. w okresach od 1 października 2008 r. do 21 maja 2009 r., od 1 października 2009 r. do 3 grudnia 2009 r., od 8 grudnia 2009 r. do 21 stycznia 2010 r., od 25 stycznia 2010 r. do 30 kwietnia 2010 r. nie podlegała obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym z tytułu prowadzonej pozarolniczej działalności gospodarczej oraz zasądził na rzecz wnioskodawczyni od organu rentowego kwotę 60 zł tytułem kosztów postępowania. Sąd Okręgowy ustalił, że wnioskodawczyni I. K. prowadzi od dnia 19 czerwca 1998 r. działalność gospodarczą pod nazwą Firma Usługowo Handlowa (...) zarejestrowaną w ewidencji prowadzonej przez Prezydenta Miasta L.. Prowadzenie działalności polega na obsłudze imprez plenerowych – wesolych miasteczek, festynów, imprez okolicznościowych i parków rozrywki, poprzez udostępnienie urządzeń do zabawy. Są to urządzenia dmuchane oraz elektryczno – mechaniczne (5 sztuk): zjeżdżalnie, zamki, byk – rodeo i baseny, a także samochodziki na akumulator, które mogą jeździć na trawie lub na powierzchni utwardzanej. Urządzenia te nie wymagają konserwacji, poza sezonem trzymane są w busach. Poza tym urządzenia są czasami wynajmowane z okazji choinek dla dzieci – w szkołach lub przedsiębiorstwach. Poza urządzeniami skarżąca posiada przyczepę gastronomiczną z goframi i lodami włoskimi. Wnioskodawczyni nie prowadzi tej działalności na terenie centrów handlowych, poza sporadycznymi sytuacjami. Działalność ma charakter sezonowy – od końca maja do końca września, jest uzależniona od pogody. W sezonie zatrudnianych jest 4-5 osób na podstawie umów zlecenia, które zajmują się obsługą urządzeń – ich rozłożeniem, złożeniem, pilnowaniem bawiących się na nich dzieci. Umowy były zawierane na czas oznaczony od maja lub czerwca do końca września. Poza sezonem, tj. od października do maja działalność nie jest prowadzona w żadnej formie – nie są poszukiwani klienci ani zatrudniani pracownicy. Od 30 kwietnia 2005 r. księgowość dla wnioskodawczyni prowadziła A. K.. Prowadziła dla niej książkę przychodów – rozchodów, ewidencję sprzedaży, składała deklaracje do ZUS i sporządzała listy płac pracowników. W sezonie księgowa składała deklaracje co miesiąc, po sezonie za pośrednictwem poczty elektronicznej przysyłała do organu rentowego dokumenty wyrejestrowujące osoby ubezpieczone. Robiła to po uzyskaniu ustnej informacji od skarżącej o faktycznej przerwie w prowadzeniu działalności. Po informacji o wznowieniu działalności składała do ZUS dokumenty zgłoszeniowe. W efekcie wnioskodawczyni była zarejestrowana w ZUS jako płatnik w okresach: od 8 maja 1999 r. do 30 września 1999 r., od 1 maja 2000 r. do 30 września 2000 r., od 1 maja 2001 r. do 4 października 2001 r., od 1 maja 2002 r. do 30 września 2002 r., od 1 maja 2003 r. do 30 września 2003 r., od 29 maja 2004 r. do 31 sierpnia 2004 r., od 1 maja 2005 r. do 30 września 2005 r., od 2 maja 2006 r. do 30 września 2006 r., od 1 maja 2007 r. do 29 września 2007 r., od 31 maja 2008 r. do 30 września 2008 r., od 22 maja 2009 r. do 30 września 2009 r., od 4 grudnia 2009 r. do 7 grudnia 2009 r., od 22 stycznia 2010 r. do 24 stycznia 2010 r., od 1 maja 2010 r. do 4 października 2010 r., od 5 lutego 2011 r. do 6 lutego 2011 r. oraz od 27 maja 2011 r. W trakcie przerwy w prowadzeniu działalności księgowa składała w urzędzie skarbowym tzw. deklaracje zerowe. W organie podatkowym zgłoszone zostały w ten sposób okresy zawieszenia prowadzenia działalności w okresach: od 2 października 2000 r. do 30 kwietnia 2001 r., od 5 października 2001 r. do 30 kwietnia 2002 r., od 1 października 2002 r. do 30 kwietnia 2003 r., od 1 października 2003 r. do 29 maja 2004 r., od 1 września 2004 r. do 30 kwietnia 2005 r., od 5 stycznia 2010 r. do 5 lutego 2011 r. oraz

od 7 lutego 2011 r. Urząd Miasta L. przed 5 października 2010 r. nie był informowany o przerwach w wykonywaniu działalności (okoliczność bezsporna).

W okresie od 5 października 2010 r. do 4 lutego 2011 r. oraz od 7 lutego 2011 r. do 26 maja 2011 r. zgłoszone zostało organowi ewidencyjnemu przez I. K. zawieszenie prowadzenia działalności. Stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o dowody z dokumentów znajdujących się w aktach, zeznania wnioskodawczynie oraz świadków.

Sąd Okręgowy ocenił, że w sprawie niniejszej sporny był jedynie okres po wejściu w życie art. 7ba ust. 2 ustawy z dnia 19 listopada 1999 r. prawo działalności gospodarczej (Dz.U. z 1999 r., Nr 101, poz. 1178 ze zm.), obowiązującego od 20 września 2008 r., a dodanego przez art. 9 pkt 1 ustawy z dnia 10 lipca 2008 r. o zmianie ustawy o swobodzie działalności gospodarczej oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2008 r., Nr 141, poz. 888). Przepis ten wprowadził obowiązek dokonania zgłoszenia w ewidencji działalności gospodarczej informacji o zawieszeniu wykonywania działalności gospodarczej. Wcześniej możliwość taka nie była przewidziana – należało po prostu wyrejestrować się w ZUS oraz składać tzw. deklaracje zerowe w urzędzie skarbowym. Wnioskodawczynie procedurę tą stosowała od 1999 r. Organ rentowy uznał, że po dniu 20 września 2008 r. jest ona niewystarczająca i w zaskarżonej decyzji objął I. K. ubezpieczeniem m.in. od 31 maja 2008 r. do 4 października 2010 r., tj. do formalnego zgłoszenia w ewidencji działalności gospodarczej informacji o zawieszeniu wykonywania tej działalności w dniu 5 października 2010 r. Spotkało się to ze sprzeciwem wnioskodawczynie, która argumentowała, że prowadzona przez nią działalność nie zmieniła w tym czasie charakteru z sezonowego na stały.

Sąd Okręgowy orzekł, że zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 5 w zw. z art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2009 r., Nr 205, poz. 1585 ze zm.), obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu podlegają osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są osobami prowadzącymi działalność gospodarczą. Osoby te na swój wniosek podlegają ubezpieczeniu chorobowemu (art. 11 ust. 2 ustawy). Okres objęcia takiej osoby ubezpieczeniami emerytalnym, rentowym, chorobowym i wypadkowym reguluje art. 13 pkt 4 ustawy, zgodnie z którym trwa on od dnia rozpoczęcia wykonywania działalności do zaprzestania wykonywania tej działalności, z wyłączeniem okresu, na który wykonywanie działalności zostało zawieszona na podstawie przepisów o swobodzie działalności gospodarczej. Przedsiębiorca niezatrudniający pracowników może bowiem zawiesić wykonywanie działalności gospodarczej na okres od 30 dni do 24 miesięcy (art. 14a ust. 1 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej – Dz.U. z 2010 r., Nr 220, poz. 1447 ze zm.).

Wnioskodawczynie była wpisana do ewidencji działalności gospodarczej od 19 czerwca 1998 r., zaś organ ewidencyjny został formalnie poinformowany o zawieszeniu prowadzenia tej działalności dopiero od 5 października 2010 r. do 4 lutego 2011 r. oraz od 7 lutego 2011 r. do 26 maja 2011 r. Sąd Okręgowy przyjął, że wpis w ewidencji ma charakter deklaratoryjny będący podstawą domniemania rzeczywistego wykonywania działalności od jej wpisu do wykreślenia, jednakże domniemanie to można obalić przy pomocy dowodu, że we wskazanym okresie działalność nie była rzeczywiście wykonywana. Podstawą objęcia obowiązkiem wyżej wymienionymi ubezpieczeniami jest bowiem faktyczne wykonywanie działalności, a nie figurowanie w rejestrze. Rozumowanie to znajduje oparcie w bogatym i konsekwentnym orzecznictwie Sądu Najwyższego (por. m.in.: wyrok z 12 stycznia 2012 r., I UK 203/11, z 18 października 2011 r., II UK 51/11, z 22 lutego 2010 r., I UK 240/09, z 13 stycznia 2009 r., II UK 146/08, 13 listopada 2008 r., II UK 93/08, 13 listopada 2008 r., II UK 94/08).

W ocenie Sądu przeprowadzone w sprawie postępowanie dowodowe pozwoliło ustalić w sposób pewny, że I. K. po 2008 r. nadal prowadziła działalność sezonową, od maja do końca września, zaś w pozostałych okresach jej nie prowadziła. Organ rentowy nie kwestionował faktu, że taki stan miał miejsce wcześniej (tj. przed 2008 r.), zaś brak dowodów na to, że w okresie późniejszym cokolwiek się w tym przedmiocie zmieniło. Działalność wnioskodawczynie polegała na obsłudze imprez i festynów odbywających się na zewnątrz oraz jedynie sporadycznie obsłudze imprez odbywających się pod dachem. W rozpatrywanym okresie miało to miejsce jedynie dwukrotnie, tj. od 4 do 7 grudnia 2009 r. oraz od 22 do 24 stycznia 2010 r. Poza tymi dwoma okresami skarżąca poza sezonem nie prowadziła działalności ani nie zatrudniała pracowników. Nie spełniała zatem przesłanek do objęcia ubezpieczeniami społecznymi z tytułu prowadzenia tej działalności.

Sąd Okręgowy podkreślił, że I. K. przez bardzo długi okres niezwykle skrupulatnie – co do dnia – dokonywała zgłoszeń i wyrejestrowań z systemu ubezpieczeń. Dаты obu czynności wiązały się zawsze odpowiednio ze wznowieniem lub zawieszeniem prowadzenia działalności w związku z jej sezonowym charakterem. W tej sytuacji brak jest przesłanek do uznania, że nie poinformowanie Urzędu Miasta L. o zawieszeniu prowadzenia działalności przed październikiem 2010 r. wynikało ze złej woli skarżącej. Było to efektem braku świadomości o zmianach w powszechnie obowiązujących przepisach. Znaczenie podstawowe w tym przypadku ma jednak fakt, że poza okresami zgłoszenia do systemu ubezpieczeń I. K. faktycznie nie prowadziła działalności, bowiem ta właśnie okoliczność ma znaczenie przy ustalaniu istnienia obowiązku podlegania ubezpieczeniom z tego tytułu.

Kierując się tym, że wnioskodawczyni w okresach od dnia 1 października 2008 r. do dnia 21 maja 2009 r., od dnia 1 października 2009 r. do dnia 3 grudnia 2009 r., od dnia 8 grudnia 2009 r. do dnia 21 stycznia 2010 r. oraz od dnia 25 stycznia 2010 r. do dnia 30 kwietnia 2010 r. nie prowadziła działalności gospodarczej Sąd uznał, że nie było podstaw do objęcia jej w tych okresach ubezpieczeniami społecznymi z tego tytułu.

Orzeczenie o kosztach procesu Sąd Okręgowy oparł na przepisie art. 98 § 1 kpc.

Od tego wyroku apelację wniósł organ rentowy - Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. zaskarżając wyrok w całości. Wyrokowi zarzucał naruszenie prawa materialnego poprzez niewłaściwe zastosowanie art.6 ust.1 pkt.5 w związku z art.12 ust.1, 13 pkt.4 oraz art.36a ust.2 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych oraz art.7ba ust.2 i 3 ustawy z dnia 19 listopada 1999 roku prawo działalności gospodarczej poprzez ustalenie, że I. K. z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej nie podlega ubezpieczeniom społecznym z okresach od 1 października 2008 roku do 21 maja 2009 roku, od 1 października do 3 grudnia 2009 roku i od 8 grudnia 2009 roku do 21 stycznia 2010 roku oraz od 25 stycznia do 30 kwietnia 2010 roku. Wnosił o zmianę wyroku i oddalenie odwołania.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest bezzasadna i nie zasługuje na uwzględnienie.

Przed wszystkim należy zauważyć, że apelacja zawiera zarzuty podnoszone w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji i powielenie stanowiska strony pozwanej przedstawionego w odpowiedzi na odwołanie. Sąd Okręgowy wypowiedział się szczegółowo co do tych zastrzeżeń i dał temu wyraz w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, dokonując oceny zarówno argumentów zawartych w odwołaniu wnioskodawczyni, jak argumentów pozwanego.

Wbrew pogładowi wyrażonemu w apelacji Sąd Apelacyjny nie stwierdza naruszenia prawa materialnego. Sąd Okręgowy przeprowadził bardzo szczegółowe postępowanie dowodowe w granicach zgłaszanych przez strony wniosków dowodowych, wnikliwie przeanalizował materiał dowodowy zgromadzony w sprawie i poczynił ustalenia faktyczne, które znajdują pełne oparcie w przeprowadzonych dowodach, są dokładne i wewnętrznie spójne. W oparciu o zebrany materiał dowodowy, którego obecnie skarżący nie kwestionuje, Sąd Okręgowy wydał trafne rozstrzygnięcie na podstawie przytoczonych w uzasadnieniu przepisów ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych.

Sąd Apelacyjny nie stwierdza naruszenia przez Sąd Okręgowy przepisów art.6 ust.1 pkt.5 w związku z art.12 ust.1, art.13 ust.4 oraz art.36a ust.2 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych oraz art.7ba ustawy z dnia 19 listopada 1999 roku Prawo działalności gospodarczej. Treść tych przepisów i warunki ich stosowania zostały szczegółowo omówione w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku. Sąd Apelacyjny w pełni podziela stanowisko Sądu Okręgowego w tej części i wnioski prawnicze odnoszące się do zasad podlegania z mocy ustawy ubezpieczeniu społecznemu osób prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą w okresie od jej rozpoczęcia do faktycznego zakończenia.

W uzasadnieniu wyroku Sąd odniósł się do wszystkich zastrzeżeń pozwanego i ocenił zasadność odwołania na podstawie powołanych przepisów z przytoczeniem ich treści i dokonaniem prawidłowej interpretacji z przywołaniem poglądów orzecznictwa w podobnych sprawach.

Sąd Apelacyjny w całej rozciągłości podziela zarówno ustalenia faktyczne, jak i wnioski prawnicze zawarte w motywach zaskarżonego wyroku. W tej sytuacji nie zachodzi potrzeba ich powtarzania (por. postanowienia Sądu Najwyższego z 22 kwietnia 1997 roku II UKN 61/97 – OSNAPiUS 1998/3/104, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 listopada 1998 roku I PKN 339/98 – OSNAPiUS 1998/24/776). Podnieść należy dodatkowo, że pozwany argumentami przytoczonymi w apelacji w żaden sposób nie podważył zasadności stanowiska Sądu pierwszej instancji. Apelacja zawiera bowiem jedynie własną interpretację przepisów ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych i ustawy Prawo działalności gospodarczej odmienną od przyjętej przez Sąd Okręgowy i nie znajdującą potwierdzenia w treści tych przepisów. Można nawet odnieść wrażenie, że pozwany zaprzecza treści przepisów ustawy normujących podleganie ubezpieczeniu społecznemu, usiłując wykazać, że przy podleganiu temu ubezpieczeniu zasadnicze znaczenie ma formalne zgłaszanie zawieszenia działalności, a nie faktyczne jej prowadzenie, powodujące powstanie tytułu ubezpieczenia.

W tej sytuacji Sąd Apelacyjny uznał, że zaskarżony wyrok w pełni odpowiada przepisom prawa, dlatego apelacja nie może być uwzględniona.

Mając powyższe na względzie Sąd Apelacyjny na podstawie art.385 KPC orzekł, jak w sentencji.

Orzeczenie o kosztach Sąd Apelacyjny oparł na przepisach art.98 KPC oraz § 11 ust.2 i § 12 ust.1 pkt.2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz.1349).